

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja snižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovoljjo pošiljati naročnine, reklamacije, eznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

Peterburg 18. jul. Oficijalno. Iz Trnovega v Bolgariji se poroča 16. julija: General Gurko je prestopil s svojo predno vojsko, ki je sestavljena iz vseh orožnih vrst, 13. in 14. julija Balkan. Zasačil je iznenadoma Turke pri vasi Klankivoi, in maršira zdaj na Kazanluk sovražniku v hrbet, kateri je utrjeno sotesko Šipko zasedel. Dve sotniji kozakov sta dosegli Jenizagro in sta uničila telegraf v Slivno. 15. julija je bil boj mej ruskimi kozaki in mej turškimi hašibozuki, Čerkesi in tremi taborji turških pešcev. Turki so se od početka ustavljali, ali, ko je Rusom prišla pomoč dragoncev in 4 topov, zbežali so. Vse turško prebivalstvo beži v Adrijanopolj. Rusi so naplenili mnogo zastav in orožja.

London 17. julija. „Reuterjev bureau“ poroča iz Šumle 17. julija: Rusi so poseli Medžidije in Mangalijo v Dobrudži, potem ko so Turki ti dve mesti zapustili.

Sinj (Dalmacija) 10. julija. 3000 vstašev pod Despotovičem je požgalo včeraj 4 turške vasi in odpeljalo vso živino proč.

London 17. julija. „Standard“ govori o prehodu ruske vojske čez Balkan in pravi, da Anglija ne bode pasivna ostala in nikdar dovolila, da bi Rusi Carigrad zaseli.

Aleksandrija 17. julija. Denes je odšlo še 3000 mož egiptovske pomočne vojske v Carigrad.

Vojska.

Na Balkanu se vzdiga zarja boljše prihodnosti južnega Slavjanstva! Kakor so prej hodile stvari na Dunavu počasno naprej, tako zdaj naši slovanski bratje Rusi osvoboditelji čudovito brzo napredujejo! Angleži in nemški ter nemškutarski sovražniki Slovjanstva so uže škodoželjno prorokovali, da bode Rusija polovico svoje vojske izgubila predno pride čez visoko balkansko pogorje. Ali glej! Predno je kdo mislil, bili so Rusi uže onkraj Balkana! Kakor so na strmenje vse Evrope naenkrat prešli Dunav tam in takó, kjer in kakor nij nihče pričakoval, in brez primernih izgub; — še bolj čudovito in ženijalno se jim je posrečil prehod čez Balkan, o katerem so nemški turkoljubi dolgo govorili, da je neprehodljiv brez velikanskega prelitja krvi!

Turki so mislili, da Rusi morajo skozi Šipka-sotesko poskušati prehod čez Balkan. Tam so torej prelaz zagradili. Ali Rusi, vojeni od izvedenih domačih Bolgarov, ki navdušeno sprejemajo slavjanske brate, ki jih bodo iz večstoletnega tujega jarma osvobodili, prešli so balkansko pogorje na drugem kraji in bodo zdaj Turke, prelaz čuvajoče, izza hrbta prijeli, ob enem pa prerezali telegraf in vso zvezo do Šumle in Silistrije, kjer je glavna turška armada, ki potem ne bode mogla iz Carigrada nobene pomoči več dobivati.

Gotovo je, da po potu, kjer je prešel general Gurko gorati Balkan 13. in 14. t. m. „z vsemi orožnimi vrstami,“ torej s konjico in kanoni, šle so za njim naslednje dneve še druge čete Rusov. Kadar bode Gurko dovolj močan, maršira lahko naravnost na Adri-

janopolj, v drugo glavno mesto evropske Turčije, kamor uže vsa mohamedanska sodrga beži zavetja iskat. Kadar pa Rusi Adrijanopolj (Drenopolj) imajo, tačas se bode uže Carigrad tresel.

Mej tem, to se ve, pustili so Rusi okolo turških tvrdjav na Dunavu zrno svoje vojske. Tam pri Ruščuku, Šumli, Silistriji, Varni, Vidinu bodo še velikanske bitve ali trda obleganja. Kri bode tekla še v potocih. A kjer se za svobodo narodnosti vodi boj, tam se ne opravlja z vinom in s šalo. Za to pa mora vsak Sloven s tem večjim občudovanjem in z neizmerno hvaležnostjo duševno spremljati brate Ruse v njih človečanskem, vzvišenem, veleteškem delu, in moliti za nje blagoslov božji!

Iz denšnjega londonskega telegrama se vidi, da bratje naši Rusi tudi iz Dobrudže doli napredujejo proti glavnim ruskim tvrdjavam. Zaseli so Medžidije, precej veliko mesto, ki leži uže takraj železnice, katera veže morje z Dunavom mej Küstendzem in Čnovodo. Zaseli so pa globoko uže doli na morji tudi Mangalijo. Turki so povsod umikajo. Tako imajo Rusi vso Dobrudžo v roci, in Turki okolo Šumle, Ruščuka, Silistrije in Varne, so skoro uže zajeti od vseh strani.

Volitve v kranjski deželni zbor.

Pod tem naslovom piše praška „Politik“ od sebote sledeči članek, kateri od besede do besede preveden podajemo svojim bralcem.

„Končno se je posrečilo, tem ustavovercem: slovenska večina kranjskega deželnega zbora je razpršena! Ustavoverci, h katerim se mora šteti tudi škoj Pogačar, bodo imeli torej 21 poslancev. Celo pesimisti niso priča-

Listek.

Prižigalec.

(Roman, v angleškem spisala Miss M. Cummins, poslovenil J.)

Drugi del.

Dvajseto poglavje.

(Dalje.)

Gospod Graham je vstal raz stol in opiraje se na ramo Emilijino se je zopet približaval gospodu Amoryu, ki je tu stal s sklenenimi rokami in kot mramor otrpnen. Njegove noge so omahovale slabosti, kot je niso nikdar opazovali na krepkem starem moži, in roka ponujena Filipu se je tresla nenavadno.

A Filip nij hotel prijeti ponudene roke niti besedice odgovoriti na zavrmeno pozdravilo.

Gospod Graham se je obrnil k Emiliji in pozabivši, da ta nij mogla videti one zavrnitve, vskliknil je na pol grenko na pol pa žalostno:

„Karati ga ne morem! Bog ve, da sem storil krivico ubogemu mladeniču!“

„Storil krivico!“ zaklical je Filip s tako debelim glasom, da se je skoro strašno glasilo. „Da, zares da, storil krivico! Ostrupili ste mu življenje, pogubili mu mladost, srce mu na pol uničili in oskrunili mu poštenje.“

„Ne,“ vskliknil je gospod Graham, zgrudivši se pri tej zatožbi, dokler nij prišel do zadnje. „Ne tega, Filip! ne tega! tega se nijsem nikdar zadožil. Zasledil sem svojo pomoto, predno sem te bil pred očmi katerega človeka obsodil k sramoti.“

„Vi tedaj priznate zmoto?“

„Da, da, priznam jo! Pripisoval sem tebi sleparijo, katero je, ko se je bilo kmalu pokazalo, storil moj najbolj zaupljivi pomočnik trgovski. Izvedel sem bil resnico skoro precej po tem, a oh! prepozno, da bi te bil poklical nazaj. Potem je prišlo poročilo o tvojej smrti in čutil sem, da nijsem mogel zopet poravnati krivice. Filip! vendar se bi nikdo ne ču-

dil, to mi bodeš pač priznal. Arhar je služil čez dvajset let pri meni. Po pravici sem ga lahko držal za zaupljivega.“

„Ne! o, ne!“ odvrnil je Filip, „čudim se ne, da ste meni pripisovali vsaki storjeni zločin. Mislili ste, da sem zmožen le hudega.“

„Filip! bil sem krivičen,“ odgovoril je gospod Graham, skušavši zopet zadobiti svojo častitljivost; „a imel sem mnogo razlogov.“

„Morebiti,“ odvrnil je Filip. „To rad priznam.“

„Podajva si tedaj roke,“ rekel je gospod Graham, „in skušajva pozabiti minolosti.“

Te prošnje nij več odbil Filip, če ravno mu nij posebno toplo in uljudno stisnil roke.

Gospod Graham je blezo mislil, da je stvar poravnana, čutil je srce olajšano ter se je videl, kot bi bil otresel breme, ki je leta in leta težilo njegovo vest, (kajti imel je vest, če prav ne posebno občutljivo). Vsedel se je na naslonjač ter je prosil Filipa, naj mu pove dogodbe zadnjih svojih dvajset let.

kovali, da bodo volitve v kranjski deželni zbor tako neugodno izpale. Po prejšnjih izkustvih se je moralo misliti, da bode naravna narodna večina tudi zdaj zmagala v boji. Saj se je celo volilnemu terorizmu Beustovemu ustavila! Pri volitvah pod Potockim l. 1870 so Slovenci priborili si 23 sedežev in v tej poziciji so se tudi obdržali pri volitvah l. 1871, pod sedanjim Auerspergovim ministerstvom. Se ve, da je bilo znano, da so centralisti že dolgo delali na to, da bi slovensko večino v deželnem zboru odpravili. Prvikrat se je mahnilo se sekuro po ljubljanskej trgovinskej zbornici, ki ima voliti dva poslanca. Njo so razslovenili. Spominjamo se še na to zadevo, o kateri se je svoje dni mnogo govorilo, na čudne manevre ustavovercev, na proteste in pritožbe, katere je dr. Bleiweis zastoj pošiljal ministrom! Dalje se je oni dan v poslanski zbornici tožilo, da so se volitve razpisale ob času, ki je za Slovence najneugodnejši. Akoravno so ta in enaka znamenja kazala, da se ustavoverci napenjajo, kolikor se dá, vendar nihče nij mislil na tako radikalno operacijo, kakor se je na Slovencih izvršila.

„Kajti po razmerah obljudenja je nemška večina v kranjskem deželnem zboru prikazen, ki lahko vzbuja največjo pozornost. Po uradnih izjavljenjih c. k. statistične centralne komisije bilo je leta 1869 na Kranjskem 450.000 Slovencev in 32 000 Nemcev. Pa ta zadnja številka je očevidno previsoka, a držati se hočemo le na te uradne številke. Kaj te številke vsega ne povedó, ako se jih primeri z nemškim kranjskim deželnim zborom! Manjšina, ki je 14 del vsega in obstaja vrhu tega večji del izprivandranih činovnikov, ima zdaj v deželnem zboru večino in 14 kratna naravna večina prebivalstva je oropana vsega določujočega upliva na njegove sklepe in obsojena, da igra ulogo statista!!

„Volilni red februarske ustave je vse storil, da bi Nemcem tudi v kranjskem deželnem zboru veliko zastopstvo preskrbel. Posestnike deželnotablarskih gradov, katerih letni davek na deželnokneževskih realnih davkih znaša vsaj 100 gl.,“ so evfemistično nazivali velike posestnike in so jim v deželnem zboru dali deset glasov. Ti veliki posestniki štejejo 116 volilcev, skoraj same Nemce, od katerih jih praviloma še 100 ne voli. Torej pride na vsa-

kih 10 teh 100 gl. davka plačujočih velikoposestnikov po eden poslanec.

„Prebivalstvo po deželi, ki je popolnem slovensko in šteje 430.000 duš, ima samo 16 mandatov, torej pride stoprav na 27.000 prebivalcev eden poslanec. Torej deset nemških velikoposestnikov sme toliko voliti, kakor 27.000 slovenskih kmetov, ki plačajo deželni davek v denarji in krvi!! Ta volilni red je torej prouzročil, da so imeli Nemci v deželnem zboru namesto 4 ali 5 poslancev njih 14. Slavnemu letu izveličanja 1877 je bilo prihranjeno, da je to nenaravno manjšino izpremenilo v še bolj nenaravno večino!

„Mej dunajskimi listi je bil dozdej samo eden toliko nesramen, da je hvalisal in povelečeval ta vspeh „ne umorno delujoče ustavne misli.“ Bog obvaruj ustavoverce takih prijateljev in povelečevalcev. Da se je „neumorno delujočej ustavnej misli“ posrečilo na Kranjskem nekaj Slovencev potegniti na svojo stran, ki bi v kranjskem deželnem zboru imeli ustavoverno večino, potem bi še mi s potrim srcem morali pasti na tla. A posrečilo se nij družega, nego da se je z gori popisanim volilnim redom in s pomočjo nezaslišane agitacije Slovencem ucepilo nekaj nemških poslancev. Po surovej teoriji stare „Presse“ bil bi torej ves cilj in konec ustave ta, da se po vseh slovanskih deželah ustvarijo v deželnih zborih nemške večine in da se slovansko prebivalstvo ex offo potlači v stanje turške raje!

„Vedno bo še čas, da se osveti natančno način, kako se take volitve delajo po slovanskih okrajih. Prošli Brandstetter n. pr. je dobil enkrat v Maridoru svoj mandat z revolverjem v roci, in denes se nam s Kranjskega poroča o nekem ustavovernem doktorju, (dr. Eržen v Litiji. Ur.) ki je, kakor kak turšk bašibozuk, slovenskemu volilcu nos potolkel! V nekem drugem volilnem okraji je ustavoverni . . . proti narodnemu kandidatu agitiral; zdaj naj pa se kdo reče, da ustavoverci nečejo klerikalske ljubezni! V vseh kmetskih občinah pa še je c. k. okrajne glavarije naprej porivalo. Liberalni dunajski listi so kar sapo izgubili, ko je izšlo volilno pisanje Fourtou-a. Pa vendar francoskemu ministru še v sanjah nij na misel prišlo, da bi okrajem svoje prefekte za kandidate priporočel.

„Podli cinizem „Pressin“ gre pa še dalje.

Ona se ne veseli sploh o „vspehu,“ katerega bi ustavovercev morale na vso moč sram biti, ko bi v njihovej strankarskeji vesti ne bili ugasnili pojmi konstitucionalizma, naravne večine, volilnih nepostavnostij itd.

„Ta neznasko podlo misleči list specializira celo gravamina proti Slovencem in jim naznanja, česa imajo pričakovati. Z državopravnega stališča jim niti „Presse“ nemore ničesa očitati, kajti kranjski deželni zbor je v tem obziru šel na skrajne meje popustljivosti, -- a vidi se, da osvetoželjnosti svojih protivnikov s tem nij potolažil. Nasprotno se je deželni zbor, pravi „Presse“ „storil krivega tega zločina, da je, kolikor je bilo v moči deželnega zbora in odbora, srednje in ljudske šole — poslovenjeval!“ Slovenci naj si to varijanto k znanemu §. 19. dobro zapomnijo.

„Ustavovernim pasjeglavcem iz „Pressine“ vrste nij zadosti, da se država, v kateri imajo Slovani pravo večino, smatra za nemško in da nemške šole na Kranjskem zida, slovenska materinska tla naj se tudi v onih šolah, ki so odvisne od deželnega zbora, oplevejo od slovenskega jezika! Kje bi se pa sicer Kranjska ločila od Bulgarije, ko bi šlo po misli teh prismojenih kvarilcev ljudstva na Dunaji? Celo skromna podpora, katero je slovensko narodno gledališče dobivalo od davkov slovenskega naroda, še na to podporo pljuje „Presse“ z dvema klicajema!! Ako pa štajerski deželni odbor nemško gledališče v Gradci iz deželnih sredstev vzdržava, h katerim prinašajo slovenski Spodnještajerci eno tretjino, je to tem ljudem popolnem prav.

„Zares, golobjo naturo mora ko nečno to živinsko zatajevanje najjednostavnejših dolžnostij pravičnosti ostrupiti to fanatično sovraštvo proti vsemu slovanskemu!

„Nekaj časa v Avstriji zelo vohunijo za panslavisti. Te dni so blizu Dunaja nekega ces. kr. general štabnega stotnika, kot — ruskega vohuna prijeli. Mi opozorujemo slavno vlado in njene policijske organe, da se jim nij treba tako daleč truditi. Ruski dispozicijski fond nij dosta velik, da bi take požigalne članke, kakor je omenjeni članek v „Pressi“ popolnem odvagali!

„Nihče panslavizma bolj ne pospešuje, nikdo lojalnosti slovanskih narodov v Avstriji

Po vrhu so bile kmalu našete glavne njegove dogodbe; gospod Graham jih je pazljivo poslušal; povpraševal je jako skrbno po malenkostih. To zanimanje njegovo je pričalo, da so se v dolgi dobi kesanja mu jako omečili čuti proti pasinku, čegar se spominjaje je vedno očital.

Gospod Amory nij mogol dovelj razjasniti glasu o svojej smrti, katerega je doktorju Jeremiju neki dopisnik iz Rio Janeira kot verjetno potrdil. Primerjaje dneve in tedna zdelo se mu je verjetno, da je doktorjev dopisnik dobil to poročilo od gospodarja, ki je nekaj tednov pred svojo smrtjo razložno mislil, da je mladi mož umrl nalezljive bolezni; kajti ta je hudo razsajala po onih globokih in nezdravih pokrajinah, kamor je bil poslan.

Skoro enako zelo se je čudil Filip, da so njegovi sorodniki slišali o njegovem pogebu in njegovej osodi. To si je razjasnil ložje, ker se je ladija, s katero se je bil prepeljal,

vrnila naravnost v Boston; mej njenimi mornarji jih je bilo mnogo, ki so obširno lahko odgovorili na vprašanja, od blagega doktorja pred nekoliko meseci priobčena. Ona vprašanja so bila močno vzbudila pozornost ljudstva ker je bil vsakemu obljubil lepo darilo.

Mej mnogimi čudovitimi dogodbami, o katerih je pripovedoval, pa je gospoda Grahama skoro najbolj ganila čudovita primera da je otrok, ki je bil pod njegovo streho odrejen, in se je bil kljubu nekaterim različnim mislim pridobil njegovo ljubezen, hči Filipova. Ko je proti konci povesti zapustil sobano ter šel v samotno svojo čitalnico, mrmral je pogostem sam pri sebi: „Čudna naključja! kaj čudno! kaj!“

Komaj je bil odšel, odprla je Jerica plašno druge duri, ter je previdno pogledala noter. Njen oče je šel nagloma k njej in prijemši jo krog života peljal jo je k Emiliji, ter je obe skup objel.

„Filip,“ vskliknila je Emilija, „ali še smeš

dvomiti nad milostjo in ljubeznijo, ki nas je tako združila?“

„O Emilija!“ odgovoril je, „srčno sem hvaležen. Uči me, kje in kako naj poplačam dolg svojega srca.“

Ne bodemo se mudili pri uri sladkega druženja in občevanja: pri molčeji radosti gospice Emilije, pri strastnem veselji gospoda Filipa in pri ljubeznjivih nadopolnih pogledih, s katerimi se je Jerica ozirala na oba.

Bilo je skoro polnoči, ko je ustal gospod Amory, ter rekel, da misli oditi. Emilija nemisleča, da bi zapustil kraj, katerega kot se, je nadejala, naj bi imel za svojo domačijo, ga je prosila, naj ostane, tudi Jerica je z očmi podpirala njeno prošnjo. A držal se je svojega sklepa tako trdno in resnobno, da ste bili prepričani, da jima je nemogoče pregovoriti ga.

„Filip!“ rekla je Emilija nazadnje položivši svojo roko na njegovo ramo, „ti še nisi odpustil mojemu očetu.“

bolj ne podkopava, nego oni, ki jim dan na dan dokazujejo, da je ustava samo za to, da posekava naravno večino deželnih zborov; da so jasne določbe državnih osnovnih postav o ravnopravnosti v uradu in šoli prazno govorjenje, ki resno vzeto slovanskemu deželnemu zboru življenje stane; da slovanski kulturni interesi v Avstriji ne mogo dobiti doma. Vse to je jasno in brez ovinkov izrečeno v omenjenem uvodnem članku dunajskega lista, ki velikemu občinstvu večkrat velja za oficijozni. Vlada naj bi se torej v lastnem interesu in v interesu Avstrije odrekla vse zveze s tako nesramnim časnistvom in sicer jako urno in svečano.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 17. julija.

Na polji notranje politike vlada tišina, da si ne mir. Ničesa važnega nij poročati.

Cesar se vrača iz Monakovega. Ko pride na Dunaj se utegne končno skleniti, da Avstrija precej posede Bosno. Vse je pripravljeno. A mi avstrijski Slovani želimo to poseđenje le v sporazumu z veliko Rusijo.

Vnanje države.

Tudi v vnanjej politiki vso pozornost na se vlečejo le velikanski dogodki ruske vojske za osvobojenje jugoslovanskih naših bratov; o teh dogodkih pa govorimo na prvem mestu.

„Ruski Mir“ poroča, da je gotovo da Avstrija *Bosno* zavzame. Potem tudi Srbiji ne bode mogla braniti, da jej Rusija pusti razširiti se proti Nišu in Novemu Pazaru, kjer tako že avstrijski interesi nehajo.

„Moskovskim Vedomostim“ se piše, da tudi za *Srbijo* pride trenotek, ko bode zopet v akcijo stopila.

Iz *Rima* se poroča oficijoznim listom, da se Italija pripravlja Albanijo posesti v sporazumljenji z Rusijo.

V *angleškem* parlamentu je Bourke dejal, da pač ve, da je knez Čerkaski dobil nalog Bolgarijo organizirati, ali da ne ve ničesa o tem, bode li ruski jezik uveden v bolgarsko administracijo.

Na *Francoskem* so baje vojvoda Decazes in njegovi prijatli Mac-Maahona toliko utolažili, da je baje obljubil zmerne republikance v ministerstvo poklicati, ako ti pri volitvah zmajajo.

Nemški cesar je denes v Gaštejn prišel.

Dopisi.

Iz Toplic na Dolenjskem 16. julija. [Izv. dop.] Srce me res boli, ko vidim, kako

Vganila je bila njegove misli. Zganil se je pri njenem grajljivem glasu, ter je molčal.

„A ti, dragi Filip! ti mu bodeš odpustil, bodeš mu —“ nadaljevala je milega, prosečega glasa.

Omahoval je; potem jo je še enkrat pogledal ter je odvrnil:

„Bodem mu, predraga Emilija! hočem mu — s časom.“

Ko je odšel, mudila se je Jerica še za trenotek pri vratih, ter je gledala za gredočim, ki ga je ravno še videla pri svitu blede lune.

Potem se je vrnila v sobo, globoko je zasopla, ter rekla: „O, kak dan je bil ta!“ A precej je obmolčala, ko je videla Emilijo, da je pri zofi klečala s sklenjenimi rokami in v nebesa obrnenim obličjem; v njenej beli obleki je bila pogledati vtelesenje čistosti in molitve.

Objemši jo z eno roko je pokleknila Jerica tik nje in skupaj ste pošiljali k prestolu božjemu prijetno dišeče kadilo hvale in zahvale. (Dalje prih.)

smo mi Topličanje zaostali v omiki svojega jezika in da ne moremo z drugimi Slovenci enako koračiti naprej. V tmini pa bomo spali tako dolgo, dokler ne bomo izpoznali lepote slovenskega jezika in svetosti narodnosti svoje; treba je, da začnemo na vseh straneh zbirati svoje moči, če se hočemo lastno narodno izobraziti. Res žalostno je, ako se pomisli, da je v celej okolici tako malo odličnih narodnjakov, kateri bi ljudstvo podučevali in mu um bistrili. Moram sicer pohvalno imenovati g. Franja Finksa, ki je že marsikaterega nemškutarja osramotil in si tudi pri zadnjih volitvah za deželni zbor mnogo prizadeval, da so naši zmagali; ali kaj nam on more pomagati, če se sami nečemo zdriniti. Rojaki! Narodno gibanje naših ljubljenskih bratov po Slovenskem naj bi tudi nas zdrinilo; ljubezen in spoštovanje do njih naj nas nagiblje njih zglede posnemati in na poti omike pogumno za njimi hiteti.

Do splošne omike pa, vemo vsi, da pelje samo ena in edina pot, namreč poduk, živi poduk z besedo in v dejanji. Brez vzrejanja in podučevanja nij nikakoršne omike, nij nikake dušne razsnove. Za domačo reč neprecenljiva dobrotu bi bilo narodno bralno društvo pri nas na Toplicah, za katero utemeljenje se posamezni glasi vzdigujejo, ali dozdej bili so ti glasi le glasi v puščavi.

To bralno društvo naj bi imelo namen: ljudsko omiko širiti, narodnost vzbujati in ljudstvo pred njegovimi sovražniki svariti in ga v vsem potrebnem podučevati. Naj bi si preskrbelo naše rodoljubne časopise, ki se vestno in neprenehoma trudijo za naše blagostanje, in za knjige domače, katere naj bi šle od rok do rok. Res je, da imamo skoraj v vsakej samostojnej srenji šole, ali te so za otroke; ali pa odrasčen človek nij bolj sam sebe zaveden, ali mu nij potreba, da se sam na višjo stopinjo vednosti in omike povzdigne? Ali bi ne bilo to bralno društvo v korist celega našega okroga?

Rojaki, ne bodimo sedaj zaspanci, sedaj, ko so začele naše pravice obveljavati, da nas ne bodo enkrat naši otroci kleli, da smo po svojej nemarnosti zamudili pravi čas, potegniti se za blagor in čast naše drage domovine. Stori vsak na svojem mestu, kar koli more; učimo se jezika in izpodbujajmo tudi druge, da se ga bodo učili. Kar je posameznemu nemogoče zavolj prevelikih stroškov, bode zloženim in združenim lažje in budila se bode tudi vzajemnost in bratstvo mej rojaki. Bratovska ljubezen naj popravlja, kar je škodovala tuja sila.

Pokažimo, da moremo posebno napeti dušne moči in da prava ljubezen vlada mej nami. V tem bode rastla edinost in sloga, v slogi pa le dozoreti morajo večja dejanja.

Zato, dragi rojaki, zastavite vaše delo za važne, prevažne pripomočke narodnega izobraženja, zbirajte po občini ljudi skupaj, da si z zjedinjeno močjo napravimo bralno društvo in knjižnico, iz katere naj se nasrkajo dobrega medu iz dobrih narodnih knjig. Spominjajmo se krasne Koseskega budnice:

Volja se zbudi tedaj; truda ne strašite se!
Krasno bo sad slovenske reči ob uri dozorel!
Gani se vrli gatar! Sin bo veselo sejal,
Cvetju se čudil unuk unaka unukove žetve!

In tako smemo upati, da se vremena tudi nam zjasnijo, in da bodo, ako ne nam, vsaj našim mlajšim, milejše zvezde, kakor sedaj sijale.

—a.

Iz spodnjega Štajerskega

12. julija. [Izviren dopis.] Nek učitelj je prosil za službo v tržaški okolici. V kratkem potem je slavni tržaški magistrat dotičnega prosilca vprašal po službenej poti, če službo prevzame, akoravno dekreta mu nij poslal, na kar pa je prositelj odgovoril: da! Okrajni šolski svet pa nij hotel dotičnega učitelja od iste službe odpustiti, ker se je par dni službi prekasno odpovedal. (Po postavi se sme le zadnjega februarja in avgusta iz Štajerskega v druge provincije preseliti in še takrat se mora 6 tednov pred službi odpovedati.) Okrajni šolski svet je to slavnemu tržaškemu magistratu naznanil. In na to je vse molčalo. Po par mesecih pa pride nek dopis od slavnega magistrata iz Trsta na isti okrajni šolski svet, v katerem so bile cele litanije napisane zadevajoče istega učitelja. Pisal je, da je isti učitelj se po listnici službi odpovedal ter zraven tega še take izraze rabil, katerih odgojitelj ne bi smel nikoli rabiti. In k zadnjemu dotičnemu okrajnemu šolskemu svetu nekako narekuje, da naj bi učitelja ograjal. Tisti prosilec pa nij slavnemu magistratu nikoli niti pisma niti listnice privatno pisal. Zarad tega je po istej poti, kakor je izvestje dobil, zahteval, da naj se mu dokaže, ali pa prekliče; a slavni tržaški lahonski magistrat na to nij nič odgovoril, ampak vse v koš vrgel. Če pa je kak italijanski Benjamin kaj na nos prinesel, bi gotovo tega ne pozabil.

Našim volilcem!

Volitve poslancev za deželni zbor Kranjski so končane.

Zmaga naša v kmetskih občinah je slavna, jednoglasna skoro povsod, le v Kočevskem okraji se je par slovenskih volilcev izneverilo domovini svojej in je zato zmagal z enim samim glasom kandidat Kočevski. — V mestih in trgih pa žalibog nij bil izid volitev tak, kakoršnega smo smeli pričakovati; le Kranja in Škofjeloke nij strla nemčurska „boa constrictor“; ona sta rešila čast matere Slovenije, da je izvoljen bil naš kandidat. V družih mestih zmaga naša pa zato nikakor nij bila mogoča, ker mnogo domačih izdajalcev nij bilo sram pomagati tujej sili, kakoršne nikdar nikoli nijmo še doživeli, dokler volimo za deželne zbere, in katero svetu odkriti bodo poslanci naši pri-liko imeli na drugem mestu.

Če tudi smo po takem većinom sedaj propali, propali smo pošteno, — ali more nasprotna nam stranka to o svojej zmagi reči, kazal bode pretres volilnih dokumentov.

Možje slovenski! Vlada Vam je, ko je največ dela bilo po kmetih, naložila težko breme potovanja k volitvam v oddaljene kraje. Vi ste v zavesti domovinske dolžnosti srčno premgali to nezgodo o hudej vročini: ljubezen do domovine Vam je hladila čelo in zaupanje na zmago Vam je krajšalo pot. Nij Vas prišlo na volišče le po 10 in 12, prišlo Vas je na stotine, prišli ste skoro da vsi.

Narodni volilni odbor se je z živim zaupanjem obrnil do Vas domorodcev po kmetih, trgih in mestih. Vi ste poslušali njegov glas in zaupanje mu povrnili z zaupanjem, ne brigaje se v ponosnej neodvisnosti svoji niti za sladkanje niti za žuganje protivnikov naših.

Bodi Vam za to očitna prisrčna zahvala! Narod slovenski v zvezi z odličnimi rodoljubi in s prečestito duhovščino, ki se po pravici more zvati biser mile matere Slo-

venije, bila je skala, na katerej so se razbile grozovite zapletke in nakane, s katerimi celo sela naša prepreči se je drznila tuja sila po mnogostranskej komandi in Iskarijotovih srebernjakih.

Slava za to Vam volilcem, ki ste zvesti ostali svetinjam domovine naše! Če bode treba, da Vas narodni volitveni odbor zopet kliče na volitveni boj, čujte njegov glas zopet tako verno, kakor zdaj, in ko se razjasnila bodo vremena Slovanom v Avstriji, do česar imamo trdno nado, vidimo se zopet na volilnem bojišču z navdušenim klicem, ki se ima odmevati po planinah in dolinah domovine naše: „ne vdajmo se!“ Še bo jutri dan!

Narodni volilni odbor

v Ljubljani 16. jul. 1877.

Dr. Jan. Bleiweis,
odborni prvomestnik.

Domače stvari.

(Nemškutarjska nesramnost.) Nek brezimski „volilni odbor“ v zadnjem „Tagblattu“ laže, da nemškutarji niso s podkupi pri volitvah delali, in na narodno stranko psuje. Urednik „Slovenskega Naroda“ ima lastnoročno pismo nemškutarjskega kandidata, katero poskus podkupa dokazuje. Tiho bodite, pa sramujte se!

(Nemškutarjska sleparija.) — V tukajšnji nemški tiskarni Kleinmayer Bamberg je prišla v slovenskem jeziku neka sleparska brošura na svitlo: „Prerokovanje česti vrednega očeta Ludvika Roka duhovnika reda sv. Frančiška na gori Sinaj“. Državno pravdnništvo jo je konfisciralo. V roke tega „prerokovanja“, katero se je našim nemškutarjem tako važno zdelo, da so ga dali na slovenski jezik prestaviti, mi nismo dobili, a čuli smo, da o obstanku neke časti vredne monarhije močno nelojalno politizira.

(Letno poročilo gimnazije ljubljanske) obsega nemški spis profesorja dr. Ahna o Kleonu in navadna šolska poročila. Iz njih je razvidno, da je bilo na gimnaziji 19 učiteljev, učencev na konci leta pa javnih 413, privatnih 8 in sicer 375 iz Kranjske, 42 iz drugih avstrijskih, 4 pa iz vnanjih dežel. Vere bili so vsi katoliške razun enega protestanta. Po jeziku je bilo 94 (?) Nemcev, 322 Slovencev, 1 Čeh, 1 Hrvat, 3 Lahi. Z odliko jih je dovršilo svoje študije 49; prvi red jih je dobilo 255, dvojko 26, trojko 37, neizprašanih je ostalo 6, ponovljenje izpita pa se je dovolilo 40. Šolnino jih je plačevalo 177, oproščenih bilo je 217, na pol oproščenih pa 27. Štipendije jih je imelo 97.

(Koncert Krežma v Ljubljani.) Petek 20. t. m. zvečer ob 8. uri napravita v dvorani ljubljanske čitalnice slavni Franjo Krežma in sestra njegova Ana Krežma, veliki koncert h kateremu se vsi prijatelji umetnosti vabijo. Program je: 1. Tovačovsky. „Na gorah“, zbor z čveterospevom, poje moški zbor ljubljanske čitalnice. 2. a) Raff. „Cavatina“, b) Wieniavski. „Polonaise brillante“, gospod Franjo Krežma. 3. a) Rubinstein. „Romanca“, b) Schuman-Liszt. „Pesem ljubezni“, c) Paganini-Liszt. „Etude de concert“, gospodična Ana Krežma. 4. Max Bruch. Koncert v skladih, gospod Franjo Krežma. 5. Zajec. „Večer na Savi“, zbor s čveterospevom, poje moški zbor ljubljanske čitalnice. 6. Vieuxtemps. „Norma“, Fantasie brillante na G-struni, go-

spod Franjo Krežma. 7. Rubinstein. „Valse caracteristique“, gospodična Ana Krežma. 8. a) Krežma. „Mon rêve“, Romanca. b) Wieniavski. „Souvenir de Moskou“, caprice brillante, gospod Franjo Krežma. Vstopnina 50 kr. — Sedež 70 kr.

(Vstopne karte) za koncert Krežma se bodo dobivale v petek od 10.—12. ure dopoldne, od 3.—5. popoldne v I. nadstropji čitalnice in zvečer na kasi.

(Ljubljanski škof dr. Pogačar) se je iz loške dekanije, kjer je imel cerkveno obiskovanje, zopet vrnil v Ljubljano. V nedeljo bo imel birmo in vizitacijo v Škofjeh loki.

(Nova brzajavna štacija) se je 16. julija v Matavunu (Montona) v Istri z omejeno dnevno službo odprla.

(Narodna čitalnica v Loki) napravi v svoji dvorani dne 22. julija besedo, katere program je: 1. Ipavic: „Slovo“, čveterospev. 2. Schubert: „Na morji“, za citre s spremljevanjem na glasoviru. 3. Förster: „Noč na bleškem jezeru“, dvospev s spremljevanjem na glasoviru. 4. Solo za citre. 5. Umlauf: „Nekaj srčnega“, Polka franc. za 3 citre. 6. „Slovenske narodne pesmi“, za tamborico in kitaro. 7. Umlauf: „Skoz večerni hlad“, za 2 citre. 8. Otto: „Devi“, čveterospev. 9. „Odmev v dolini“, za 2 citre. 10. Umlauf: „Mlada kri“, koncertna polka, za 2 citre. 11. Umlauf: „Roka v roko“, Polka franc. za 3 citre. 12. Ples. Čisti dohodek je namenjen Vilharjevemu spominku. Vstopnina 30 kr., večji doneski se radovoljno sprejmejo. Začetek ob 8^{1/2} uri zvečer. K tej besedi najuljudnejše vabi Odbor.

Tujci.

17. julija:

Pri Slonu: Gladnik iz Gradca. — dr. Eržen iz Litije. — Mattesich iz Reke. — Tisen iz Dunaja. — Brandt iz Feljaka. — Dobrovski iz Gorice. — Kohn iz Gradca. — Kubič iz Zagreba. — Murgel iz Litije. — Ghan iz Boljaka.

Pri Malici: Kos iz Dunaja. — Ucordi iz Trsta. — Gosler iz Krškega. — Hartung iz Dunaja. — Gzrtan iz Trsta. — Žitnik iz Kočevja. — Turk iz Krškega. — Gruber iz Dunaja.

Pri Zamorec: Gzatan iz Dunaja.

Tržne cene

v Ljubljani 18. julija t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 10 kr.; — rež 5 gld. 53 kr.; — ječmen 4 gld. 70 kr.; — oves 3 gld. 90 kr.; ajda 8 gld. 60 kr.; — pros 5 gld. 36 kr.; — koruza 6 gold. 10 kr.; krompir 100 kilogramov — gl. — kr.; — fižol hektoliter 7 gld. — kr.; masla kilogram — gl. 92 kr.; — mast — gld. 85 kr.; — špeh trisen — gld. 74 kr.; — špeh poveljen — gld. 78 kr.; jajce po 1^{1/2} kr.; — mleka liter 7 kr.; govednine kilogram 52 kr.; — teletnine 46 kr.; — svinjsko meso 60 kr.; — sena 100 kilogramov 1 gld. 73 kr.; — slame 2 gold. 15 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gold. 50 kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Dunajska borza 18. julija.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovih	62	gld.	—	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	67	„	70	„
Zlata renta	74	„	15	„
1860 drž. posojilo	114	„	25	„
Akcije narodne banke	797	„	—	„
Kreditne akcije	150	„	—	„
London	124	„	90	„
Napol.	9	„	96	„
C. k. cekini	5	„	95	„
Srebro	109	„	40	„
Državne marke	61	„	35	„

Loterijske srečke.

V Trstu 14. julija: 26. 16. 1. 46. 23.
V Linci 14. julija: 33. 11. 39. 15. 31.

Praktikant

se sprejme pri glavnemu opravištvu Peštanske zavarovalne družbe v Ljubljani.

(192—1)

Franc Drenik.

Oglas.

Od strane poglavarstva občine Vivodina stavlja se do znanja, da če se dana 13. kolovoza 1877 godišnji marvinski sajam u Vivodina kod medje slovenske obdržavati. Na ovaj sam može svako svoju marvu providjenu propisanom marvinskom putnicom dognati. (191—1)

Poglavarstvo občine Vivodina,

dne 16. srpnja 1877.

Slavoljub Raškay, Luka Rendulić,
načelnik. bilježnik.

Štev. 9431.

(186—2)

Razglas.

Z magistratnim razglasom od 29. septembra 1876 št. 9363 naznanjeno novo naposovanje hišnih števil v Ljubljani in šestih njenih predkrajih Hauptmanca, Hradeckjevi vasi, Kurji vasi, Ilovici, Karolinski zemlji in Črni vasi je dovršeno, novi zapisnik hiš, kateri ima značaj uradne izdaje mestnega magistrata je uradom izposlan, in je za prebivalstvo v knjigarnah na prodaj, nove hišne številke in novi napisi trgov, ulic in cesta stopijo sedaj v veljavo, odstranjenje starih napisov pri trgih, ulicah in cestah bo mestni magistrat preskrbel, torej ne ostane za obvarovanje pred zmotjavami družega, kakor, da hišni gospodarji v smislu zgorej omenjenega razglaša stare hišne številke od zunanje strani hiše odstranijo in taiste k večjemu v vezah napisati dajo.

To se v splošno vednost in spolnovanje hišnikom in drugim mestnim prebivalcem razglasi.

Mestni magistrat v Ljubljani,

5. julija 1877.

Med. in Chirurg. (190—1)

dr. L. Jenko,

c. k. fizikus, zdravnik za oči i. t. d.,
ordinira na mestnem trgu št. 21 (v Petričičevi hiši), od 9. do 11^{1/2} ure dopoldne.

8 gld. obleka iz ruskega platna,
11 „ platnena obleka,
13 „ Lüster-obleka,
Rujavi in črni Lüster-Sackos od
4 gld. do 9 gld.,
Posebnosti v otročjih oblekah od
2 gold. 50 kr. do 10 gld.

pri
M. Neumann-u,

v Ljubljani, v Lukmanovej hiši.

Zunanja naročila se proti poštnemu povzetju redno izvršujejo in se ono brez ugovora zamenja, kar bi ne dopadalo. (170—6)

Naznanilo.

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu, da po želji več prijateljev bo osnoval

privatno šolo za glasovir, gosli in petje po najnovejši metodi.

Šola bo za odraslene in otroke. Natančneje se izve pri podpisnem na Marije Terezije cesti, št. 5 v II. nadstropji, vsak dan od 10. do 12. ure dopoldne. Slavnemu občinstvu se priporoča tudi za poduk po hišah.

Z največjim spoštovanjem

(174—5)

Anton Stöckl.

Kavnokar je v „Narodnej tiskarni“ v Ljubljani izšlo in se dobiva:

VIII. zvezek „Listki“:

Pomladanski valovi.

Roman, spisal I. Turgenjev, poslovenil dr. M. Samec. 8° 17 pol. Cena 60 kr.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne.“